T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOKAKTA YAŞAYAN ve ÇALIŞAN ÇOCUKLAR
UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

14. YIL BELGESEL ÖZEL GÖSTERİMİ ve SEMPOZYUMU BİLDİRİ KİTABI

"GÜNEŞE UZANAN ELLER"

KOLEKTİF İYİLEŞME OLMADAN BİREYSEL İYİLEŞME MÜMKÜN MÜ?

EDİTÖR
Prof. Dr. H. Özden Bademci

10 Ekim 2023

maltepe üniversitesi yayınları

T.C. MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOYAÇ (Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar İçin Uygulama ve Araştırma Merkezi)

SOYAÇ 14. Yıl Belgesel Özel Gösterimi ve Sempozyumu
Özet Bildiri Kitabı

KOLEKTİF İYİLEŞME OLMADAN BİREYSEL İYİLEŞME MÜMKÜN MÜ?

Sosyokültürel Yaklaşımla Travma Bilgisine Dayalı Toplum Temelli Çalışmalar

(10 Ekim 2023)

EDİTÖR

Prof. Dr. H. Özden BADEMCİ

İstanbul-2024

maltepe üniversitesi yayınları

KOLEKTİF İYİLEŞME OLMADAN BİREYSEL İYİLEŞME MÜMKÜN MÜ?

Sosyokültürel Yaklaşımla Travma Bilgisine Dayalı Toplum Temelli Çalışmalar

(10 Ekim 2023)

Copyright © T.C. Maltepe Üniversitesi - İstanbul 2024

Bu kitabın tüm hakları T.C. Maltepe Üniversitesine aittir.
Kaynak gösterilmeksizin kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir yöntemle kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Kitapta yer alan bildirilerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Editör

Prof. Dr. H. Özden BADEMCİ

Yayına Hazırlayanlar

Uzm. Sosyolog Merve TURHAN

Uzm. Klinik Psk. Ecem ERKOL

Uzm. Klinik Psk. Gamze AYDEMİR SATI

Uzm. Klinik Psk. M. Can HASATEŞ

Sayfa Tasarımı

Mustafa SERİN

Kapak Tasarımı

Mehmet Bahadır PAÇACIOĞLU

İbrahim EREN

İletişim Adresi:

T.C. Maltepe Üniversitesi Rektörlüğü
Marmara Eğitim Köyü, Maltepe-İSTANBUL

Basım/Yayın Yılı: Eylül-2024

e-ISBN: 978-605-2124-57-4

Yayıncı: T.C. Maltepe Üniversitesi

Yayıncı Sertifika Numarası: 47419

e-Kitap Erişim Adresi

https://openaccess.maltepe.edu.tr/search?f.type=Book,equals&spc.page=1

DÜZENLEME KURULU

Editör

Prof. Dr. H. Özden BADEMCİ

Sempozyum Organizasyon Komitesi

Prof. Dr. H. Özden BADEMCİ – Maltepe Üniversitesi

Prof. Dr. E. Figen KARADAYI – Maltepe Üniversitesi

Doç. Dr. Narin BAĞDATLI – Maltepe Üniversitesi

Doç. Dr. Şule AKTAÇ – Marmara Üniversitesi

Doç. Dr. Seher YURT – Kent Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Vildan KATMER – Maltepe Üniversitesi

Öğr. Gör. Diğdem ENEREM – Maltepe Üniversitesi

Öğr. Gör. Gülşah YEŞİLYURT – Maltepe Üniversitesi

Arş. Gör. Esma OĞUZ – Marmara Üniversitesi

İbrahim EREN – Maltepe Üniversitesi

Uzm. Klinik Psk. Ebrar AYDOĞAN

Uzm. Psk. Melike Beste ARSLAN

OKUL TEMELLİ TOPLUM ÇALIŞMALARINDA DİSİPLİNLERARASI İŞBİRLİĞİ İLE ÇOCUK GELİŞİMİ UYGULAMALARI

Öğr. Gör. Diğdem ENEREM

Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, Öğretim Görevlisi, İstanbul, Türkiye
digdemenerem@maltepe.edu.tr ORCID: 000-0002-5177-7499

Merve ABAT

İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Çocuk Gelişimi Programı, Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye
mervecihan2001@gmail.com

Öz

Maltepe Üniversitesi Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama ve Araştırma Merkezi (SOYAÇ) koordinatörlüğünde bütüncül okul yaklaşımıyla, disiplinler arası, kurumlar arası ve uluslararası iş birliği ile çocukların, öğretmenlerin ve ailelerin desteklenmeleri için okul temelli toplum çalışmaları yapılmaktadır.

Okullar, çocuklar ve ergenler için başarılı ve sağlıklı bir geleceği ortaya çıkarmak noktasında önemli bir bağlamı temsil ederler. Çocuklar ve gençler sadece okullarda önemli miktarda zaman geçirmekle kalmaz; aynı zamanda bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişimlerini şekillendiren eylemlerde de bulunurlar (Savina vd., 2016). Çocuğun gelişimi çeşitli faktörlerden etkilenen dinamik ve karmaşık bir yapıdadır (Berk, 2013). Çocuğun ve gencin sağlıklı gelişimi için gerekli olan şey; doğru deneyimleri doğru miktarda ve doğru zamanda yaşamasını sağlamaktır (Perry ve Szalavitz, 2017). Çocukların ve gençlerin yaşam boyu sağlıklı davranışlar sergilemelerine yardımcı olmalarında okulların hassas bir rolü bulunmaktadır. Okulda oluşturulan olumlu bir duygusal ve sosyal iklimin gelişmesi akademik başarıyı (Ciotto ve Gagnon, 2018; Rucinski vd., 2018) ve okula devamı (Daily vd., 2020; Kim ve Gentle-Genitty, 2020) arttırır. Stresi (Darling-Hammond ve DePaoli, 2020; Osher vd., 2016), okul terkini (Hughes ve Pickeral, 2013; Orpinas ve Raczynski, 2016) ve riskli davranışları (Cohen vd., 2009; Marsh ve Williams, 2014) azaltır.

SOYAÇ merkezinde bireyin çevresiyle kurduğu karşılıklı dinamik ilişkilere ve etkileşime odaklanan çevreyle ilgili sistem yaklaşımından (Broenfenbrenner, 1979) yararlanılarak yürütülen okul temelli toplum çalışmalarında, okul terki riski ile karşı karşıya olan öğrenciler, öğretmenler, okul çalışanları ve öğrencilerin aileleri disiplinler arası, kurumlar arası ve uluslararası iş birliği ile desteklenmektedir. Bu çalışmalarda disiplinler arası bir alan olan ve çocuğu bir bütün olarak kabul ederek ona hizmet sunması adına çocuk gelişimi öğrencileri de yer almıştır. Çocuğa bütüncül bakmak, her alanda gelişim, öğrenme ve iyileşmeyi destekleyici bir sürecin temelini oluşturmaktadır (Spodek vd., 1986 akt: Tercan ve Bıçakçı, 2016). Bu bakış açısıyla çalışmalarda yer alan çocuk gelişimi öğrencileri diğer disiplinlerdeki (psikoloji, sosyal hizmet, hemşirelik, beslenme ve diyetetik, tıp, felsefe) öğrenciler ile birlikte oluşturulan sınıf ekipleri tarafından hazırlanan etkinliklerin öncesinde ve sonrasında düzenli olarak verilen eğitimler ve grup süpervizyonları ile çalışmalara katkı sağlamıştır. Çocuk gelişimi öğrencileri danışmanları aracılığı ile her çocuğun ve her gencin gelişimini desteklemek amacıyla aileyi ve çocuğu oluşturan çevreyi göz önünde bulundurarak, her ailenin kendine özgü olduğunun farkında olarak en uygun yöntemi seçmek, uygulamak ve değerlendirmek ile yükümlü olduğunun bilincinde olarak parçası olduğu ekibe, uygulanacak etkinliklerle ilgili önerilerde bulunmuştur. Üniversite-toplum iş birliğine dayalı okul temelli toplum çalışmaları, üniversite öğrencilerine öğrendikleri kuramsal bilgileri toplum çalışmalarında uygulayarak pekiştirmelerine fırsat vermektedir (Kaya vd., 2023). Bu nedenle çocuk gelişimi öğrencileri çalıştıkları alanlarda ekibin bir parçası olma ve çocuğun yüksek yararı için birlikte karar verme süreçlerinin önemini bilerek mezun olmaktadır (ÇUÇEP, 2016).

Anahtar sözcükler: çocuk gelişimi, bütüncül yaklaşım, disiplinler arası

Kaynaklar

Berk, L. E. (2013). *Child development* (9. Baskı). Illinois: Pearson.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Harvard University Press

B., Kaya, Bademci, Ö., Vural, N. B. ve Karadayı, E. F. (2023). Covid-19 Salgınında Sürdürülebilir Eğitim için Üniversite Toplum İşbirliğiyle Okul Temelli Toplum Çalışmaları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, *13*(2), 359–388. https://doi.org/10.18039/ajesi.1189517

Ciotto, C. M.,& Gagnon, A. G. (2018). Promoting social and emotional learning in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, *89*(4), 27–33. https://doi.org/10.1080/07303084.2018.1430625 Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M. ve Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, *111*(1), 180–213. https://doi.org/10.1177/016146810911100108

ÇUÇEP (2016). Çocuk Gelişimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdekegitimi-programlari/cocuk_gelisimi_cekirdek_egitim_programi.pdf

Daily, S. M., Smith, M. L., Lilly, C. L., Davidov, D. M., Mann, M. J. ve Kristjansson, A. L. (2020). Using school climate to improve attendance and grades: Understanding the importance of school satisfaction among middle and high school students. *Journal of School Health*, *90*(9), 683–693. https://doi.org/10.1177/0161468109111100108

Darling-Hammond, L. ve DePaoli, J. (2020). Why school climate matters? and What can be done to improve it? *State Education Standard*, *20*(2), 7. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1257654.pdf

Hughes, W. ve Pickeral, T. (2013). School climate and shared leadership. *School Climate Practices for Implementation and Sustainability*, 26–29.

Kim, J. ve Gentle-Genitty, C. (2020). Transformative school–community collaboration as a positive school climate to prevent school absenteeism. *Journal of Community Psychology, 48*(8), 2678–2691. https://doi.org/10.1002/jcop.22444

Marsh, L., McGee, R. ve Williams, S. (2014). School climate and aggression among New Zealand high school students. *New Zealand Journal of Psychology*, *43*(1), 28–37. https://link.gale.com/apps/doc/A367545229/HRCA?u=anon~882f0704&sid=googleScholar&xid=c1307d69

Orpinas, P. ve Raczynski, K. (2016). School climate associated with school dropout among tenth graders. *Pensamiento Psicológico*, *14*(1), 9–20. https://doi.org/10.11144/Javerianacali.PPSI14-1.scsd

Osher, D. I., Kıdron, Y. E. ve Decandia, C. J. (2016). Interventions to promote safe and supportive school climate. K. Wentzel ve G. Ramani (Ed.), *Handbook of social influences in school contexts* (s. 394-414) içinde. Routledge.

Rucinski, C. L., Brown, J. L. ve Downer, J. T. (2018). Teacher–child relationships, classroom climate, and children's social-emotional and academic development. *Journal of Educational Psychology*, *110*(7), 992–1004. https://doi.org/10.1037/edu0000240

Savina, E., Garrity, K., Kenny, P. ve Doerr, C. (2016). The benefits of movement for youth: A whole child approach. *Contemporary School Psychology*, *20*(3), 282–292. https://doi.org/10.1007/s40688-016-0084-z

Szalavirtz, M. ve Perrry, B. D. (2017). Sevmek İçin Doğarız. İstanbul: Kuraldışı

Tercan, H. ve Bıçakçı, M. Y. (2016). Sağlık bilimlerinde transdisipliner yaklaşım içerisinde çocuk gelişimcinin rolü. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 157–168.